

Univerzita Palackého v Olomouci
Pedagogický fakulta
Ústav pedagogiky a sociálních studií

EVA VAŇKOVÁ

III. ročník – prezenční studium

Obor : Pedagogika – veřejná správa

DĚJINY ŠKOLSTVÍ VE ŠTÍTNÉ NAD VLÁŘÍ - POPOVĚ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí práce :

PhDr. Jitka Plischke, Ph.D.

OLOMOUC 2010

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 4. dubna

.....

Děkuji PhDr. Jitce Plischke, Ph.D., za podněty a rady, které mi jako vedoucí mé bakalářské práce poskytovala při jejím zpracování.

Děkuji pracovníkům Státního okresního archivu ve Zlíně, dále panu Josefu Sábovi za poskytnutí cenných informací a v neposlední řadě vedení Základní školy Gabry a Málinky ve Štítné nad Vláří-Popově, zvláště Mgr. Josefu Hnaničkovi za ochotu a vstřícnost.

OBSAH

ÚVOD	5
1 ŠTÍTNÁ NAD VLÁŘÍ – POPOV	7
1. 1 Poloha obce	7
1. 2 Historie Štítné nad Vlárí - Popova	7
1. 3 Současnost obce	14
2 DĚJINY ŠKOLY	16
2. 1 Počátky školství ve Štítné nad Vlárí - Popově	17
2. 2 Jubilejní školy císaře a krále Františka Josefa I	19
2. 3 Školní život v letech 1914 – 1945	20
2. 4 Poválečný vývoj, 1946 – 1953	22
2. 5 Dvě školy ve Štítné v letech 1953 – 1973	25
2. 6 Třípavilónová škola ve Štítné nad Vlárí – Popově	28
2. 7 Devadesátá léta 20. století – současnost	32
2. 8 Spolupráce školy s veřejností a partnerskými organizacemi	35
2. 9 Školní družina a klub	37
ZÁVĚR	39
SEZNAM ZDROJŮ	40
SEZNAM PŘÍLOH	41

Úvod

„Ve školách cokoli se dělá, ať slouží a napomáhá budoucímu životu.“

J. A Komenský

Tématem mé bakalářské práce jsou dějiny školství ve Štítné nad Vláří – Popově, které zatím nebyly v podobě žádné vysokoškolské práce zpracovány. Při seznámení s vývojem školství můžeme lépe chápat i dějiny obce. Měli bychom být schopni ocenit pokrok, který ve výchově a vzdělávání žáků v průběhu let nastal. Myslím si, že je to téma velmi zajímavé a nemělo by být tedy opomíjeno.

Téma jsem si vybrala ze dvou důvodů. V první řadě proto, že jsem v obci vyrůstala, znám zdejší prostředí i školu, a zajímalo mě, jak se změnily poměry od dob, kdy zdejší školu navštěvoval můj otec, dědeček či pradědeček. Rozhodujícím impulzem pro mě však byl fakt, že zde dosud neexistuje, s výjimkou několika článků, almanachu a školních kronik, ucelená publikace postihující historii školství.

Cílem mé bakalářské práce je poskytnout informace o historii a vývoji základního školství ve Štítné nad Vláří - Popově. Především se zaměřím na změny technických podmínek (prostory, vybavení apod.), ve kterých výchovně – vzdělávací proces probíhá, na rozvoj mimoškolní činnosti a také na to, jak působila škola na veřejnost dříve a jak působí dnes.

Práce má dvě kapitoly, které jsou členěny do několika podkapitol. V první kapitole se věnuji samotné obci. V jednotlivých úsecích popíši polohu obce, její historii a současnou situaci ve Štítné.

Ve druhé kapitole se zaměřuji na historii a vývoj základní školy, jejíž počátky spadají do konce 18. století. Ukážu, k jakým proměnám postupně ve školství docházelo, jak se měnil rozsah výuky a školní docházka. Přiblížím jednotlivé budovy škol, které se v obci nacházely, a spolupráci školy s partnerskými organizacemi. V neposlední řadě se zaměřím na podobu současné školy, která se v obci nachází od roku 1973 a popíši vývoj v průběhu posledních sedmatřiceti let.

Práce může sloužit jako zdroj informací, o dějinách školství v obci, historikům pro zmapování vývoje školství na Valašsku.

1 ŠTÍTNÁ NAD VLÁŘÍ - POPOV

1.1 Poloha obce

Štítná nad Vlárí - Popov je střediskovou obcí místního významu.¹ Leží v bezprostředním sousedství Vlárského průsmyku, na samé moravsko–slovenské hranici.² Obec se nachází v jihovýchodní části Zlínského kraje. Je součástí chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty a mikroregionu Jižní Valašsko. Rozkládá se na pravém břehu řeky Vlárý, do níž se vlévá potok Járek. „Od západu je chráněna hřebenem kopce Brálová, od severu a jihu zalesněnými vrchy Bílých Karpat, jimž dominuje hora Javorník, mající 783 metrů nadmořské výšky. Štítná leží na 49°5' severní šířky a 17°56' východní zeměpisné délky a její nadmořská výška se pohybuje kolem 320m.“³

Obec vznikla sloučením dvou vesnic, Štítné nad Vlárí a Popova. Patří k ní i osada Valentov a několik pasekářských usedlostí. Na rozloze 2842 ha zde žije asi 2300 obyvatel.⁴ (viz. příloha č. 1)

1.2 Historie Štítné nad Vlárí - Popova

„Podle názoru většiny historiků zabývajících se zkoumáním dějin našeho regionu proběhlo první osídlení před 30 000 – 20 000 lety, v období starší doby kamenné, a postupovalo z Pováží proti toku Vlárý.“⁵ Od té doby můžeme hovořit o osídlení Brumova a okolí.

Z doby asi 3000 let př. n. l., tedy mladší doby kamenné, byla na území obce objevena sekerka.⁶ Z období po roce 1700 př. n. l. pocházejí nálezy kultury lidu mohylového, z období 1200 let př. n. l. se našlo žárové pohřebiště lidu kultury lužické (lokalita mezi Brumovem a Štítnou) a bronzové sekyrky z období 1000 let př.

¹ NERUDA, V. *Zlínsko. Vlastivěda moravská*. Brno : Spektrum, 1995, s. 606.

² KUBÁNEK., P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vlárí*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 5.

³ Srov. KUBÁNEK., P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vlárí*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 5.; NERUDA, V. *Zlínsko. Vlastivěda moravská*. Brno : Spektrum, 1995, s. 606.

⁴ Dostupné na <http://www.stitna-popov.cz/stranky/historie/>, cit. dne 2010-03-16.

⁵ KUBÁNEK., P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vlárí*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 6.

⁶ KORYČÁNEK, J. *Nejstarší dějiny – okolí naší obce Štítná*, s. 1.

n. l.⁷ Asi od poloviny posledního tisíciletí př. n. l., tedy doby kamenné, se dá sledovat obchodní cesta Povázím s odbočkou na Moravu Vlárským průsmkem. Svědčí o tom nálezy mincí.⁸

V době hradištní (600 – 800 n. l., období bojů s Avary a Sámovy říše) bylo štítenské údolí obydleno, o čemž svědčí nálezy mohyl se zbytky koster v Žírcích. „*Pohanské obětování modlám pak připomíná místní název Babí.*“⁹ Z 9. a 10. století, z doby Velkomoravské říše, pocházejí zlomky slovanské keramiky. Některé zprávy nasvědčují tomu, že právě údolím Vlárů putovali cestou z Uher do Slavičina sv. Cyril a sv. Metoděj.¹⁰

Zpustošení kraje v roce 1241 Tatary a vpád uherského vojska Bély IV. v letech 1252 – 1253 vedly krále Přemysla Otakara II. k zabezpečení východních zemských hranic. Také proto dochází k vybudování pevného brumovského hradu.¹¹

Podle místní tradice, kolem roku 1256, byla založena dnešní Štítná. Název obce souvisí se slovem štít. Není to ovšem štít ve smyslu průčelí domu, nýbrž ve smyslu obranném. Nová obec měla sloužit jako ochrana proti vpádům Vlárským průsmkem. Původní osadníci si údajně postavili domy ve Výpustě a již roku 1271 byli ohroženi uherskými kořistníky.¹² První písemná zmínka o Štítné se však objevuje až v roce 1374.¹³

O původu obce Popova vypravuje pověst, že osadu založil Pop. Obec je asi stejného stáří jako hrad Brumov a bývala často nazývána Popůvkeř, Popůkeř. Název Popov vznikl v obci samotné.¹⁴

Další dějiny obou obcí jsou spojené s územím zeměpanského hradu Brumova, k němuž tehdy patřilo téměř celé území valašskoklobucka.¹⁵ Roku 1294 hrad i panství

⁷ KUBÁNEK., P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vlárí.* Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 6.

⁸ KORYČÁNEK, J. *Nejstarší dějiny – okolí naší obce Štítná,* s. 1.

⁹ KUBÁNEK., P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vlárí.* Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 6.

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ Srov. KORYČÁNEK, J. *Nejstarší dějiny – okolí naší obce Štítná,* s. 3.; KUBÁNEK., P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vlárí.* Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 6.

¹² Srov. KORYČÁNEK, J. *Nejstarší dějiny – okolí naší obce Štítná,* s. 5.; KUBÁNEK., P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vlárí.* Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 7.

¹³ NERUDA, V. *Zlínko. Vlastivěda moravská.* Brno : Spektrum, 1995, s. 606.

¹⁴ KORYČÁNEK, J. *Nejstarší dějiny – okolí naší obce Štítná,* s. 6.

získal pan Oldřich z Hradce, člen českého rodu Vítkovců. Nedlouho poté, co na český trůn usedl Jan Lucemburský (1310 – 1346), začal náš kraj v letech 1314 – 1315 pustošit Matúš Čák Trenčanský. Roku 1315 jej české vojsko, v čele s Janem Lucemburským a Jindřichem z Lipé, porazilo a z Moravy vyhnalo. Ustupující oddíly tohoto uherského šlechtice za sebou zapalovaly vyklizené pevnosti a osady. Tehdy zřejmě shořel i hrad Brumov. Po opravě byl hrad dán králem Janem do zástavy. V roce 1334 jej vyplatil markrabě Karel (pozdější císař Karel IV.), který zde v dubnu 1342 pobýval, ale do konce 14. století Brumov i se svými statky ještě dvakrát změnil svého majitele.¹⁶

Když roku 1419 zemřel Václav IV., prohlašoval se za českého krále jeho bratr Zikmund, uherský král.¹⁷ Počátkem 15. století však dostal brumovský hrad do zástavy Boček mladší Kuna z Kunštátu, stoupenec husitského hnutí. V roce 1424 byl hrad vrácen Zikmundovi. Část svých brumovských statků na čtyři roky zastavil panu Miroslavovi z Cimburka, ale v roce 1426 nechal Brumov připsat své manželce Barboře Selské. V této zástavní listině se mezi statky náležející k hradu jmenuje i Bylnice s mýtem Štítné.¹⁸ Za krále Ladislava a Jiřího z Poděbrad nastal poměrný klid a lid se mohl zotavovat z husitských bouří. V roce 1469 brumovský hrad obsadila vojska Matyáše Korvína.¹⁹

V roce 1500 dal král Vladislav II. hrad do zástavy a tři roky nato jej se vším příslušenstvím prodal Janovi Meziříčskému z Lomnice. V této kupní smlouvě je Štítná jmenována jako jedna z vesnic panství. Syn Jana Meziříčského, pan Adam z Lomnice a na Brumově, vyprostil roku 1537 štítnenské poddané z práva odúmrtního a dovolil jim v panských lesích svobodnou žaludovou a bukovou pastvu. Za to se mu každý grunt zavázal každoročně odvádět měřici ovsu a jednu slepici. Tyto pastvy pak Štítnané užívali až do roku 1848.²⁰ V 15. a 16. století už byla Štítná známá chovem většího množství včelstev a existencí tří rybníků.²¹

¹⁵ KORYČÁNEK, J. *Nejstarší dějiny – okolí naší obce Štítná*, s. 6.

¹⁶ KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vlárí*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 7.

¹⁷ KORYČÁNEK, J. *Nejstarší dějiny – okolí naší obce Štítná*, s. 9.

¹⁸ KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vlárí*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 7.

¹⁹ KORYČÁNEK, J. *Nejstarší dějiny – okolí naší obce Štítná*, s. 9.

²⁰ PEŘINKA, F.V. *Vlastivěda moravská, okres Valašskoklobucký*. Brno, 1905, s. 253.

²¹ KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vlárí*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 8.

Roku 1574 koupil brumovské panství Zdeněk Kavka z Říčan. V této době se Štítná stala hradským příslušenstvím brumovským.²² V roce 1583 vládla na Brumově paní Johanka, která se brzy po smrti svého manžela Zdeňka Kavky provdala za Kryštofa Zborovského ze Zborovic, který byl k poddaným stejně krutý jako jeho předchůdce. Poddané surově týral, zvyšoval jim robotu a pobral dobytek a pole.²³ Také některým Štítnanům odebral pole, louky, koně a krávy. Tuto neúnosnou situaci museli roku 1592 řešit až nejvyšší zemští úředníci, kteří dali za pravdu stěžujícím si poddaným. Nařídili propuštění uvězněných a navrácení majetku. Koncem 16. století se stal pánem brumovského panství Jan Kavka.²⁴

17. století, jedno z nejpohnutějších, začíná v našem kraji protireformační činností – získáváním lidí pro katolickou církev. Na Brumovsku ji začal za pomoci jezuitů provádět zmíněný Jan Kavka. Jezuité chtěli získat u lidu oblibu divadelními hrami a zdánlivou pomocí. Lid se však začal bouřit. Za povstání roku 1621 a 1626 – 1627 se Valachů ujal Jan Ámos Komenský.²⁵

Po skončení třicetileté války se panství v roce 1659 rozdělilo na pět částí - mezi dcery tehdejších majitelů hradu. Stejně jako hrad i Štítná připadla do vlastnictví rodu Illyesházy. Největší škody a nejvíc utrpení kraji přinesly ničivé vpády Turků a Tatarů v letech 1663, 1679 a 1683. V roce 1663 byla téměř celá vesnice Štítná útočníky vyrabována a vypálena.²⁶ Roku 1683 se Turci, vedeni Tökölym, Štítné vyhnuli, avšak vpády Rákószioho v dalších letech obec postihly.²⁷ Poprvé to bylo v roce 1704, kdy se po překonání Vlárského průsmyku Kuruci rozdělili na dva proudy, z nichž jeden zamířil k Brumovu a druhý ke Štítné. Štítnané však o jejich pohybu věděli, a tak poslali ženy a děti s dobytkem do hor a ozbrojení muži útočníky zaskočili. Po

²² PEŘINKA, F.V. *Vlastivěda moravská, okres Valašskoklobucký*. Brno, 1905, s. 254.

²³ MIHEL, K. *Kronika obce Štítná nad Vlárí*, 1957.

²⁴ KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vlárí*. Uherské Hradiště, 1994, s. 9.

²⁵ KORYČÁNEK, J. *Nejstarší dějiny – okolí naší obce Štítná*, s. 11.

²⁶ KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vlárí*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 10.

²⁷ KUBÁNKOVÁ, M., ŠTASTNÁ, A., PERUTKOVÁ, V. *Zpravodaj. Štítná nad Vlárí* : MNV, 1986, s. 19.

značných ztrátách Kuruci z boje utekli. Z obav před dalšími vpády postavili místní obyvatelé na horách stráž, avšak nepřátelé se od té doby Štítné vyhýbali.²⁸

V roce 1758 se ve Štítné nacházelo 112 domů, mezi nimi pak 31 gruntů, 20 podsedků, 1 pasekář, 34 podruhů, 2 mlýny, krupník, olejní stoupa, hospoda, kovárna, skladiště solí, jatka a dvůr s ovčínem.²⁹ V roce 1770 zde proběhlo očíslování domů. O pět let později se díky Marii Terezii a Josefa II. snížily robotní povinnosti.³⁰

V roce 1781 zdejším krajem projížděl císař Josef II., aby se přesvědčil o hospodářských a náboženských poměrech mezi lidmi. Poznal, že lid potřebuje vzdělání i vzdělanější kněží. Podporoval tedy zakládání nových škol a farností. Tak byl ve Štítné postaven roku 1784 kostel a o tři roky později škola.³¹

V roce 1835 koupil Illyesházův majetek včetně Štítné baron Jiří, svobodný pán Sina. Rok 1848 nezačal pro většinu hospodářů v kraji příliš dobře. Již v předchozím roce je postihla neúroda a tyfová epidemie. Naštěstí jim Sina odpustil část daní. Koncem března byla ve Štítné zveřejněna vyhláška oznamující konstituci a ještě v červenci se na základě usnesení moravského sněmu v Kroměříži zrušila robota i na brumovském panství.³²

Před rokem 1848 stál v čele vesnice rychtář, který vedl správu obce, a fojt, jež zastupoval vrchnost. Fojt svolával sedláky a určoval jim robotu. Fojtství se dědilo a fojt nerobotoval. S ukončením feudálních poměrů souvisel nový správní systém. Od roku 1851 Štítná příslušela pod okresní úřad, soud a berní úřad ve Valašských Kloboukách.³³

Ve 2. polovině 19. století patřila Štítná mezi nejzámožnější vesnice na jižním Valašsku, a to především díky úrodnější půdě kolem Vláry a Járku. Její katastr měl 2961 hektarů a svou rozlohou byl v tehdejší klobouckém okrese největší. Centrem obce se stala prostorná náves, jíž protékal mlýnský náhon překlenutý dvěma mosty a

²⁸ Srov. KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vlárí*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 11.; KUBÁNKOVÁ, M., ŠTĚPÁNÁ, A., PERUTKOVÁ, V. *Zpravodaj. Štítná nad Vlárí* : MNV, 1986, s. 19.

²⁹ PEŘINKA, F.V. *Vlastivěda moravská, okres Valašskokloboucký*. Brno, 1905, s. 254.

³⁰ KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vlárí*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 11.

³¹ MIHEL, K. *Kronika obce Štítná nad Vlárí*, 1957.

³² KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vlárí*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 13 – 14.

³³ KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vlárí*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 14.

kde stávala barokní socha Jana Nepomuckého a poblíž ní budova hasičské zbrojnice. Štítiny všech dřevěných domů, které stály v těsné blízkosti vedle sebe nebo za sebou, se orientovaly směrem na náves. Mezi obydlími se nacházely jen malé společenské dvory a vzadu za nimi stály stodoly. Tyto dřevěné stavby kryté slaměnými došky nebo šindelem se ke konci století jen pomalu nahrazovaly domy z pálených i nepálených cihel. Na návsi většinou bydleli sedláci, chalupáři žili v bočních uličkách. Ke konci 19. století se obec rozrostla. Štítná byla vyloženě zemědělskou, částečně pasekářskou a kopaničářskou vesnicí. V rámci tehdejšího okresu si obec nejlépe vedla v chovu ovcí. Další výnosnou hospodářskou oblastí se stalo ovocnářství a včelařství. V obci působilo v roce 1890 šest mlynářů, šest obchodníků, dva ševci, dva řezníci, dva stolaři, bednář, jeden hrnčíř, kolář a kovář. Dále se zde nacházela výroba potaše, luhu a mýdla (tzv. salajna), lihovar a od 1. poloviny 19. století pracovala mezi Štítnou a Bylnicí cihelna. Od roku 1877 se přes katastr obce vybuďovala Vlárská železniční dráha spojující Brno s Trenčanskou Teplou a v roce 1893 po ní slavnostně projela první lokomotiva. V roce 1895 začala pracovat pošta. O tři roky později zahájila svou činnost občanská záložna. Kvůli častým požárům vlastnila obec ve 2. polovině 19. století tzv. stříkačku berlovku, tažnou ruční stříkačku a v roce 1891 vznikl sbor dobrovolných hasičů.³⁴

I na počátku 20. století zůstala Štítná převážně zemědělskou obcí. V roce 1907 podal obecní výbor žádost ministerstvu vnitra o povýšení obce na městys, avšak ten žádost zamítl. V roce 1901 se rozšířil místní hřbitov a za kostelem vznikla nová márnice. První kolo (bicykl) se do obce přivezlo roku 1905. Úspěšný rozvoj Štítné přerušily další velké požáry v letech 1907 – 1908.³⁵ „Štítná tak patřila mezi první obce na jižním Valašsku, kde vymizela původní dřevěná zástavba.“³⁶ V roce 1909 se v obci projeví znaky slabšího zemětřesení, avšak k vnějším škodám naštěstí nedošlo. Negativní dopad na hospodáře měla neúroda v letech 1911 a 1912.³⁷

„Hospodářský zápas mezi velmocemi dával lidem tušit, že spory o obchod budou řešeny válkou.“³⁸ V říjnu 1914 vyhlásilo Rakousko Srbsku válku. Do 1. světové

³⁴ KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vlárí*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 15 – 18.

³⁵ Tamtéž, s. 20.

³⁶ NERUDA, V. *Zlínsko. Vlastivěda moravská*. Brno : Spektrum, 1995, s. 606.

³⁷ KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vlárí*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 22.

³⁸ KORYČÁNEK, J. *Nejstarší dějiny – okolí naší obce Štítná*, s. 12.

války tak narukovalo celkem 259 Štítňanů. Zprávu o vyhlášení Československé republiky přinesl do vesnice tehdejší řídící učitel Janeček. Jako symbol nového státu byla 1. května 1919 na návsi zasazena lípa svobody. Od roku 1920 nastal v obci rušnější život. Byla založena tělovýchovná organizace Sokol, Orel, Družina katolických zemědělců a Republikánský dorost. V roce 1921 došlo k založení místní obecní knihovny. Tři roky na to zahájila provoz nepravidelná autobusová doprava cestujících do Brumova, která byla v roce 1937 prodloužena až do Valašských Klobouk. Pravidelné autobusové spojení však začalo až v roce 1946. K 10. výročí získání státní samostatnosti se na návsi odhalil památník obětem 1. světové války.³⁹

Světová hospodářská krize postihla i zdejší obec. Rostl počet nezaměstnaných, množily se dluhy a téměř denně byly ohlašovány exekuce. V roce 1933 vznikl fotbalový klub, jež o patnáct let později splynul se Sokolem. V roce 1938 byla provedena elektrifikace obce a při místní poště dána do provozu telefonní hovorna a telegrafní podatelna.⁴⁰

„Pohnuté události roku 1938, týkající se především našeho pohraničí, obyvatelé Štítné pozorně sledovali. 24. září, ihned po vyhlášení mobilizace, nastoupili místní vojáci v záloze až do věku čtyřiceti let ke svým útvarům, od nichž se vrátili po demobilizaci v listopadu 1938.“⁴¹ První okupační jednotky německé armády dorazily do Štítné v březnu 1939. Ubytoval se tu oddíl německých celníků, který hlídal protektorátní hranice.⁴²

V dubnu 1941 svoji činnost zastavila organizace Sokol a o něco později Orel a ostatní spolky. Veřejně se mohl scházet jen hasičský sbor a fotbalový klub. V roce 1942 se do obce koupila první elektrická lednička a sporák. O rok později přibyl první traktor.⁴³

Poslední němečtí okupanti opustili obec v dubnu 1945. Charakteristickým znakem 2. poloviny 40. let byla industrializace regionu a s tím spojený přechod mnohých rolníků na práci do továren. V dubnu 1949 začal v obci vysílat místní rozhlas.

³⁹ Srov. KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vláří*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 22.; MIHEL, K. *Kronika obce Štítná nad Vláří*, 1957.

⁴⁰ KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vláří*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 24.

⁴¹ Tamtéž.

⁴² Tamtéž.

⁴³ Tamtéž, s. 26.

„Přelom čtyřicátých a padesátých let s sebou přinesl i násilné ukončení většiny živnostenského podnikání. V letech 1949 – 1950 byly združstevněny místní obchody a roku 1952 i hostince.“⁴⁴ V roce 1950 se v obci nacházelo 326 domů a 1965 obyvatel. Téhož roku se zahájil provoz vodovodu. V roce 1956 mohli místní obyvatelé poprvé sledovat televizi. V dalším roce došlo k založení Jednotného zemědělského družstva (JZD), které se stalo rozhodujícím faktorem v životě obce. „Padesátá a šedesátá léta podstatně změnila vzhled obce. Rodinné domy s upravenými zahrádkami vytvořily nové ulice Těšův Láz, Otoky, Kráčiny a Březovou.“⁴⁵ V roce 1963 bylo zprovozněno místní zdravotní středisko pro obvod Štítné, Popova a zpočátku také Jestřabí. Roku 1964 se obce Štítná nad Vlárí a Popov sloučily.⁴⁶

V průběhu sedmdesátých a osmdesátých let se vybudovalo mnoho nových zařízení. V roce 1973 vznikl školní areál, o rok později budova MNV, v roce 1976 velké nákupní středisko, o tři roky později dům smutku, roku 1983 trojtřídní mateřská škola, roku 1984 rekonstruovaný sportovní areál TJ Sokol, v roce 1986 nové zdravotní středisko a roku 1989 rozšířený kulturní dům. Od roku 1973 se staly místní kulturní akcí fašanky, každoročně pořádané požárníky.⁴⁷

„Během let 1990 a 1991 se všechny živnostenské provozovny, které byly zestátněny a združstevněny v padesátých letech, vrátily původním majitelům a jejich dědicům.“⁴⁸ V tomto období se v obci nacházelo : obchodní středisko, dvě masny, potraviny a smíšené zboží, obchod s keramikou, drogerie a květiny, potraviny, obuv, oděvy, zahrádkářské potřeby, zelenina, obchod se smíšeným zbožím, pivnice, dále pak holičství a rehabilitační služby. Vznikem samostatné České republiky 1. ledna 1993 se Štítná stala opět pohraniční obcí.⁴⁹

1.3 Současnost obce

V současnosti je obec plynofikována a je zde vybudován vodovod a kanalizace. Kromě sítě prodejen zde můžeme najít restauraci zařízenou na rodinné oslavy a

⁴⁴ KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vlárí*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 30 – 33.

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ Tamtéž.

⁴⁷ Tamtéž, s. 34 – 35.

⁴⁸ Tamtéž, s. 37.

⁴⁹ Tamtéž.

pohostinství, poštu, zdravotnické zařízení, základní a mateřskou školu či hasičskou zbrojnici.⁵⁰

Kulturní činnost obce se soustřeďuje ve zdejším kulturním domě, na výletišti areálu fotbalového stadionu a na výletišti v Popově, kde se každoročně pořádají “Popovské hudební slavnosti“. Nedílnou součástí obce se stala pouť pořádaná vždy na začátku měsíce května. Tradicí je i setkání Čechů a Slováků na blízké louce Peňážná.⁵¹

Okolní příroda je vhodná k pěší turistice i k vyjížděnkám na kole po místních cyklostezkách, které jsou propojeny s ostatními v regionu. Rybáři si mohou zachytat ve vodní nádrži v Popově. Kdo však raději u vody leží, přijde mu vhod místní moderní koupaliště s dětským brouzdalištěm a hřištěm pro beachvolejbal. Nechybí ani fotbalové hřiště, tři tenisové kurty a sportovní hala v areálu základní školy. Zima kromě běžkařů potěší i ostatní příznivce lyžování, kteří určitě uvítají dva lyžařské vleky s osvětleným svahem. Kompletní služby včetně ubytování, stravování, turistiky na koních a rehabilitačního centra nabízí firma Javorník – cz, s.r.o.⁵²

Nejstarší památkou je socha sv. Jana Nepomuckého stojící ve středu obce. Dominantu však tvoří římskokatolický kostel sv. Josefa z roku 1787. Poblíž sochy sv. Jana Nepomuckého se nachází pomník padlých v 1. světové válce. Také podél cest ve volné přírodě stojí několik kaplí, pomníků, křížů a božích muk. S jejich pomocí si lidé připomínali své zemřelé, kteří přišli o život při živelných pohromách, epidemiích či jiných katastrofách.⁵³

⁵⁰ Dostupné na <http://www.stitna-popov.cz/stranky/histore/>, cit. dne 2010-03-16.

⁵¹ *Obec Štítná nad Vlárí – Popov*, leták vydaný obcí.

⁵² Tamtéž.

⁵³ Tamtéž.

2 DĚJINY ŠKOLY

První zmínky o školství ve zdejší obci pocházejí z roku 1602, kdy jezuita Schmidt uvádí, že Jan Kavka z Říčan a na Brumově dal zavřít českobratrské školy v Brumově, Valašských Kloboukách a Vlachovicích. Bratrské školy mívaly vysokou úroveň. O zřízení katolické školy se mluví až roku 1611, kdy opět Jan Kavka dal na radu jezuity Klasovského zbudovat v Brumově školu pro dvacet sedm žáků. Později se stavily školy jen pro rozsáhlé farní obvody. Na úroveň vzdělání měla vliv doba pobělohorská a tatarsko - turecké vpády. „*Pokud se udržovaly českobratrské knihy mezi lidem potají, trvala alespoň u jedinců znalost čtení.*“⁵⁴ Konec 17. století a celé století 18. se neslo ve znamení úpadku. Na vesnicích a v městečkách bylo těžké nalézt člověka, který by uměl číst a psát. V menších obcích tak pouze někde ve vlastním domě vyučoval jeden z řemeslníků. Zlepšení nastalo až za Marie Terezie, kdy se škola stala státní záležitostí.⁵⁵

V roce 1774 se provedla základní reorganizace elementárního školství. Pro děti ve věku 6 - 12 let byly zakládány triviální školy (jedno či dvoutřídní), kde se učilo triviu a náboženství. Ve městech pak na tuto soustavu navazovaly školy hlavní a normální. „*Za vlády Josefa II. vyšlo ještě doplňující nařízení o zřizování triviálních škol v obvodech, kde je 90 - 100 dětí příslušného věku.*“⁵⁶ S těmito reformami se pojí počátky školství ve většině městeček a větších vesnic.⁵⁷

Podobná situace byla i ve Štítné. Společně s přilehlými obcemi, Popovem, Jestřábím, Sv. Sidonií, Sv. Štěpánem, Bylnicí a celým Závřším náležela až do roku 1786 k farní škole v Brumově.⁵⁸ V přechodném období let 1784 – 1787, tedy od založení školy ve Štítné do zahájení výuky, učil v zimním období ve svém domě základům čtení, psaní a počítání brumovský kožešnický mistr chlapce a jeho manželka děvčata.⁵⁹

⁵⁴ KORYČÁNEK, J. *Nejstarší dějiny – okolí naší obce*, s. 17.

⁵⁵ Tamtéž.

⁵⁶ KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří*. Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 6.

⁵⁷ Tamtéž.

⁵⁸ Tamtéž.

⁵⁹ KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vláří*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 12.

2.1 Počátky školství ve Štítné nad Vláří - Popově

Štítnenská škola byla současně s místním kaplanstvím založena roku 1784. (viz. příloha č. 2) Oficiálně však začala vyučovat až od podzimu 1787, kdy byla spolu s kostelem a farou vysvěcena.⁶⁰ I když se původní stavební místo nacházelo na opačné straně obce ve směru na Jestřabí, stály tyto stavby na farské zahradě, na tehdejším okraji vesnice.⁶¹

Prvním učitelem se stal Jan Feygerle, jenž učil pouze v českém jazyce. Ve škole se vyučovalo v jedné učebně, kde se tísnilo přes sto dětí ze Štítné, Popova a Jestřabí. Návštěva nebyla povinná, a tak tu chodil jen ten, kdo chtěl.⁶² Učitel po celý den střídavě vyučoval první a druhou třídu.

Odpovědným školním inspektorem byl valašskoklobucký děkan a školním dohlížitelem z řad občanů sedlák Martin Machala. Patronem školy se stal Náboženský fond, který učitele odměňoval.⁶³

Jana Feygerle vystřídal roku 1805 Jan Matulík. V pořadí třetím místním učitelem byl Ignác Vymazal. Za jeho vedení docházelo do školy dvě stě dvacet dětí. Žáci přicházeli v 7 hodin ráno a nejdříve se účastnili bohoslužby. Po ní se střídavě vyučovalo v 1. a 2. třídě. Výuka probíhala v českém nebo německém jazyce, a to i v neděli, kdy se učilo převážně česky. Nedělní vyučování mělo opakovací podobu a střídavě po týdnu, vždy od 13 do 15 hodin, se účastnili buď chlapci nebo děvčata.⁶⁴

Budova školy postupně chátrala. Dřevěné trámy byly většinou shnilé, a tak se musela konstrukce stavby podpírat. Proto se přistoupilo k rekonstrukci, která proběhla v roce 1863. Z poloviny 60. let 19. století se zachovaly první zprávy o nákupu odborných knih do školní knihovny. Tyto knihy sloužily převážně učitelům a pojednávaly o výchově a modernizaci zemědělské výroby.⁶⁵

Farní škola prošla koncem 60. let 19. století velkou reorganizací. Zákony z roku 1868 a 1869 upravily vztah školství a církve. Zavedly školy veřejné, čímž církevní

⁶⁰ KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vláří*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 12.

⁶¹ KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří*. Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 6.

⁶² *Kronika střední školy ve Štítné nad Vláří, 1946 – 1960*, s. 1.

⁶³ KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vláří*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 12.

⁶⁴ KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří*. Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 6 - 7.

⁶⁵ Tamtéž.

dozor nad štítenskou školou skončil.⁶⁶ Po uzákonění školní docházky si v roce 1879 postavila vlastní školu obec Popov a o čtyři roky později i obec Jestřabí. Ve Štítné zůstávala stále jen jedna učebna a neexistovaly žádné učební pomůcky ani úřední záznamy. Prvním, úředně stanoveným nadučitelem a zároveň zakladatelem kroniky, se v roce 1879 stal Josef Zahradníček, který zde setrval až do roku 1896. „*V roce 1880 nařídila c.k. školská rada, aby se obec o druhou světlici postarala a obec postavila sobě vlastním nákladem druhou učírnu.*“⁶⁷

Poté, co odešel Zahradníček do penze, nastoupil do funkce řídicího učitele Jan Koch. Ten usiloval o zlepšení poměrů ve škole i o zavedení osvěty v obci. Veřejně kritizoval nevyhovující prostory školy a rovněž její nedostatečné vybavení pomůckami. O prostředí školy dokonce napsal : „[...] *budova školy je nedostatečná, vnitřní stav školy neutěšený, učební pomůcky téměř žádné, osvětlení velmi špatné, třídy vlhké, pravé to lidomorny, byt učitele nevyhovuje, chybí schody na půdu, hlavní chodba školy je úplně zastavena kuchyní, záchody jsou bídné, není zde žádný pisoár ani žumpa, školní nářadí je mizerné, žádná tělocvična ani školní zahrada.*“⁶⁸ Bojoval za výstavbu nové školy, za změnu vztahu rodičů ke škole a vzdělání i k potřebám svých dětí. Upozorňoval na to, že někteří rodiče nechtějí žákům kupovat základní školní pomůcky a neposílají je do školy, protože je pro ně péče o hospodářství a dobytek přednější. V roce 1884 navštěvovaly první třídu pouze dvě děti a druhou patnáct. Po víceletém Kochově úsilí došlo v 90. letech 19. století, za pomoci tehdejšího starosty, k výraznému zlepšení školní docházky. Koch pokračoval i ve vedení knihovny a kroniky a stal se prvním obecním knihovníkem. Začal organizovat školní výlety žáků, avšak chudší děti v té době neměly ani na vlak, a tak veškeré výdaje hradil sám učitel.⁶⁹

Při vybavování školy, na konci 19. století, pomáhala rolnická záložna. Díky darům její správy mohly být koupeny učební pomůcky a 67 svazků knih pro žakovskou knihovnu.⁷⁰ Ruku k dílu přidal také Koch. Zhotovil a odevzdal škole

⁶⁶ KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří*. Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 9.

⁶⁷ *Kronika školy obecné ve Štítné*, 1895 – 1915, s. 2 – 3.

⁶⁸ *Kronika školy obecné ve Štítné*, 1895 – 1915, s. 6 – 12.

⁶⁹ KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří*. Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 10.

⁷⁰ KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří*. Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 10.

jedenáct lepenkových těles a jejich pláštů, daroval jí dva dřevěné metry, stojan na váhy a knihovně věnoval třicet tři vlastních knih.⁷¹

2.2 Jubilejní škola císaře a krále Františka Josefa I.

O vybudování nové školy se usilovalo od roku 1863, ale teprve ustanovení třetí třídy v roce 1896 vedlo k nutnosti tento záměr uskutečnit. Ke stavbě se tedy přikročilo roku následujícího. Plány vypracoval a výstavbu vedl architekt Dominik Fey z Uherského Hradiště. Základní kámen byl položen 18. 8. 1897. Zděná jednoposchodová škola se ihned po svém vysvěcení, 15. 8. 1898, začala užívat. Na průčelí nesla až do října 1918 nápis “Jubilejní škola císaře a krále Františka Josefa I.“. Starou školu koupil v roce 1900 farní úřad a o padesát let později se chátrající budova zbourala.⁷²

Nová škola měla čtyři učebny a byt řídicího učitele. Ve školním roce 1899/1900 se do výuky zavedly ženské ruční práce. Poprvé se 9. června 1909 uskutečnil výlet na Podhradské skály a do sklářské hutě ve Svaté Sidonii.⁷³

Jelikož se poměry v obci zlepšily velmi dlouho, podal si Koch žádost o výměnu místa s řídicím Janem Tauberem z Rouchovan. Ten se v roce 1903 stal zdejším řídicím učitelem.⁷⁴

V roce 1905 se pro velký počet žáků zřídilo paralelní oddělení při 1. třídě, a tak se škola rozšířila na čtyřtřídní. V roce 1908 se pod vedením Dominika Feye přistavily další dvě učebny, a to za částku 12 000 korun. Počet tříd se postupně rozrůstal, vznikly dočasné pobočky při 2. a 3. třídě. V letech 1913/1914 se zde nacházela definitivní “paralelka“ při druhé třídě a začalo se vyučovat podle osnov pro školy pětitřídní.⁷⁵

⁷¹ *Kronika školy obecné ve Štítné, 1895 – 1915*, s. 10 – 15.

⁷² KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří*. Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 10 – 11.

⁷³ KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vláří*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 19.

⁷⁴ KORYČÁNEK, J. *Nejstarší dějiny – okolí naší obce*, s. 18.

⁷⁵ KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří*. Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 11.

2.3 Školní život v letech 1914 – 1945

V letech 1914/1915 navštěvovalo školu 281 žáků. Mělo se učit v šesti třídách, ale vyučovalo se jen ve čtyřech. O dva roky později vznikla definitivní pobočka při třetí třídě. Téhož roku se konal v pořadí už šestý dětský den.⁷⁶

Docházka žáků se během I. světové války značně zhoršila. Děti z chudších a početnějších rodin neměly v zimě dostatek teplých šatů a bot, a tak si oblečení půjčovaly. Ve zbývajících měsících musely vypomáhat osamělým matkám ve vedení hospodářství.⁷⁷ Nepříliš dobře působilo i časté střídání učitelských sil. Učitelé se během roku v jednotlivých třídách několikrát měnili, protože rukovali a pak se zase vraceli. V roce 1918 zůstali pro šest tříd se 192 žáky, kteří se učili v pěti učebnách, jen tři učitelé, kteří ještě chodili po půl dnech vypomáhat do Jestřabí.⁷⁸

Nejinak tomu bylo v období meziválečném. Na místa učitelů nastupovali začátečníci, kteří z obce brzy odcházeli a s úrovní jejich výuky nebyl spokojen ani tehdejší řídící učitel Jindřich Janeček. Velmi nepříjemná situace nastala v roce 1922, kdy měla škola místo šesti potřebných učitelů jen tři a o vypsaná místa se nikdo nehlásil. Funkci řídícího učitele a kronikáře převzal v roce 1926 Josef Koryčánek.⁷⁹

„Budova školní byla ve zbědovaném stavu. V zahrádkách před budovou byly křivolaké keře a stromy, které průčelí úplně zakrývaly, takže v učírnách bylo málo světla. V oknech bylo 33 tabulí skleněných vybito. V učírnách malba začuzena a po 5 let neopravena, u kamen omítka až na cihly otlučena, většina lavic rozbita, tabule nenatřeny a ve II. a IV. třídě podlaha děravá. A tak se prováděly opravy téměř všeho.“⁸⁰

Návštěva školy se za řídícího učitele Koryčánka podstatně zlepšila, a dokonce zameškané vyučování bylo rodiči řádně omlučeno. Ovšem našli se i takoví občané, kteří školní práci stěžovali. Mysleli si, že mohou na učitele vyvíjet nátlak, aby vyučovali podle jejich smýšlení.⁸¹

⁷⁶ Školní kronika, 1915 – 1953, s. 1.

⁷⁷ KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vláří*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 27.

⁷⁸ Školní kronika, 1915 – 1953, s. 2 – 3.

⁷⁹ KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří*. Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 13.

⁸⁰ Školní kronika, 1915 – 1953, s. 43 – 55.

⁸¹ Školní kronika, 1915 – 1953, s. 43 – 55.

V prosinci 1928 se konaly zkoušky únavnosti žáků. Na jaře se pořádaly vlastivědné vycházky zaměřené na poznávání nejbližšího okolí, které se za příznivého počasí opakovaly každý rok.⁸² Žáci z vyšších tříd vypomáhali při údržbě obecního sadu. Ve dvacátých a třicátých letech se tu vytvořila pěkná tradice dětských divadel.⁸³

V roce 1930 byl podán návrh na školní stravování, který však školní rada zamítla. Mělo se jednat o vaření polévky pro chudší žáky a děti z kopaníc. První stravování žáků se uskutečnilo až v letech 1940/1941.⁸⁴

Místní školní rada dala v roce 1937 vymalovat všechny prostory školy a ve dvou třídách natřít okna a dveře. V předcházejícím roce byla položena nová podlaha, pořízen stůl do školní kuchyně, dvě lavice, jedna tabule, dva stojany a natřelo se pět tabulí. Poněvadž měl v letech 1937/38 počet žáků ve čtvrté třídě dosáhnout sta, usnesla se školní rada, že požádá o povolení prozatímní postupné třídy. Ve školním roce 1938/1939 zde bylo šest definitivních tříd a jedna zatímní postupná třída. (viz. příloha č. 3) V tomto roce daroval Alois Marek, místní rodák, škole dvacet tři uměleckých vlastivědných obrazů, odštěpek z balvanu a pro školní rozhlas radiopřijímač.⁸⁵

Následkem vyhlášení všeobecné mobilizace 24. září 1938 museli někteří učitelé nastoupit vojenskou službu. Pro nedostatek učitelů se konalo ve všech třídách polodenní vyučování.⁸⁶

V červenci 1939 postihla Štítnou živelná pohroma. Větrná smršť trvala asi šest minut, ale i za tu krátkou dobu způsobila katastrofu obce. Mezi nejvíce poškozené budovy patřila škola. Smršť poničila střechu i fasádu, vybila 225 kusů okenních tabulí, poškodila školní nábytek, podlahy a malby na stěnách. Katastrofě se nevyhnula ani školní zahrada. (viz. příloha č. 4) Způsobená škoda se velmi rychle odstranila a ještě téhož roku se opravila celá školní budova. Rekonstrukce si podle

⁸² *Školní kronika*, 1915 – 1953, s. 43 – 55.

⁸³ KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří*. Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 13.

⁸⁴ *Školní kronika*, 1915 - 1953, s. 58 – 66.

⁸⁵ Tamtéž.

⁸⁶ *Školní kronika*, 1915 – 1953, s. 114.

doložených účtů vyžádala asi 45 000 korun. Při opravě se současně provedla elektrifikace školy.⁸⁷

Od roku 1940 museli žáci všech škol každý měsíc sbírat a do školní sběrný odvádět starý papír, kovy, textilie, sklo, gumy a kosti. V roce 1941 měla škola sedm tříd a dvě zatímní pobočky.⁸⁸

„Obsah i kvalitu výuky velmi negativně ovlivnila fašistická okupace v letech 1939 – 1945“⁸⁹. V době války se z výuky odstranil dějepis a literatura se omezila na minimum. Naopak se zavedlo povinné vyučování němčiny, a to již v první třídě.⁹⁰ Němčině se nevyhnul ani učitelský sbor, pro který byly v Brumově a Valašských Kloboukách zřízeny kurzy němčiny. Kromě toho se učitelé v roce 1943 účastnili týdenního přeškolovacího dějepisného kursu. V době od 1. března 1945 do 1. května 1945 se nevyučovalo vůbec. Dětem nemohly být zadávány ani domácí úkoly, jelikož učebny obsadili vojáci. Změna nastala až po osvobození republiky Sovětskou armádou. Dne 2. května 1945 na škole zavlála československá vlajka vítající rumunské vojáky, osvoboditele naší obce. Hned druhého dne dal ředitel Koryčánek všechny učebny vyčistit a 7. května opět začalo pravidelné vyučování.⁹¹

V roce 1946 se ve všech obecných školách stala povinným předmětem ruština, a to už od čtvrtého ročníku. Učitelé věnovali zvýšenou pozornost předmětům, které se za německé okupace opomíjely. Byly jimi vyučovací jazyk, zeměpis a zvláště dějepis.⁹²

V roce 1935 se uvažovalo o stavbě nové měšťanské školy. Fašistická okupace však tyto plány zmařila a teprve po osvobození v letech 1945/46 byla žádost kladně vyřízena.⁹³

⁸⁷ *Školní kronika*, 1915 – 1953, s. 104 - 127.

⁸⁸ Tamtéž, s. 133 - 135.

⁸⁹ KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří*. Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 14.

⁹⁰ MIHEL, K. *Kronika obce Štítné nad Vláří*, 1957.

⁹¹ *Školní kronika*, 1915 – 1953, s. 140 – 151.

⁹² Tamtéž, s. 154.

⁹³ KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří*. Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 15.

2.4 Poválečný vývoj, 1946 - 1953

„Mnoho změn zaznamenalo v poválečném vývoji místní školství. Vedle národní školy byla k 1. 9. 1946 ve Štítné zřízena újezdni měšťanská škola jako expozitura měšťanské školy v Brumově. Pro její vyučování byl částečně upraven dřevěný barák po německé finanční stráži.“⁹⁴ (viz. příloha č. 5) O zřízení této školy se přičinila místní školní rada a její slavnostní otevření proběhlo 8. září 1946. Škola měla tři třídy - I., III. a IV., do nichž docházeli žáci šestého až osmého ročníku ze Štítné, Popova a Jestřabí.⁹⁵

Dne 1. září 1947 získala “měšťanka“ samostatnost a funkci ředitele vykonával až do roku 1950 Jaroslav Kouřil. Na základě nového školského zákona se v roce 1948 změnila školy obecné na národní a školy měšťanské na střední. Národní školy navštěvovaly děti od šesti do jedenácti let, střední pak od jedenácti do patnácti let. Vydáním tohoto zákona bylo všem dětem umožněno osvojit si jednoduché vyšší vzdělání, které jim dosavadní měšťanská škola poskytnout nemohla.⁹⁶

Měšťanská škola byla prozatímně umístěna v dřevěné budově, všeobecně zvané “barák“. Už tehdy se uvažovalo o stavbě nové školy, a proto odpovědní činitelé neměli zájem provádět jakákoliv zlepšení. V části baráku se nacházela krejčovská dílna. Po jejím zrušení se zde zřídila šatna. Dále tu byla ředitelna a sborovna, jeden kabinet, školní kuchyně a školníkův byt. Středem budovy vedla tmavá chodba, proto se po celou dobu vyučování muselo svítit. Po vestavění střešních světlíků denní svícení odpadlo a celá budova se projasnila. V baráku byly zpočátku umístěny suché záchody, které časem nahradily dřevěné záchody zbudované na školním dvoře. Dřevěné stěny školní budovy netlumily zvuk, a proto žáci i učitelé slyšeli, co se děje v sousedních třídách. Brzy však přišli na to, že se dá se stěnami posunovat a učebny si dle potřeby uzpůsobili. V každé třídě se topilo v železných kamnech.⁹⁷

Kabinet byl velmi chudý. Obsahoval několik map a obrazů, pár nerostů, trojúhelník, kružítka, pár skleněných nádob a dřevěných modelů jednoduchých

⁹⁴ KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vláří*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, s. 35.

⁹⁵ *Kronika střední školy, 1946 – 1960*.

⁹⁶ *Školní kronika, 1915 – 1953*, s. 174 – 175.

⁹⁷ KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří*. Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 29.

strojů. Postupně se však, zásluhou školského odboru Okresního národního výboru (dále jen ONV), jeho vybavení rozrůstalo o nejpotřebnější pomůcky.⁹⁸

Škola se postupně rozšířila na sedm tříd. V rámci školy probíhal v letech 1947/1949 jednoletý učňovský kurz. V roce 1948 se za budovou objevilo travnaté hřiště, zeleninová zahrada a ve všech učebnách školní rozhlas. Zrenovovala se školní kuchyně a zavedlo se podávání teplých přesnídávek. V bývalých prostorách školníku bytu se v roce 1951 pro žáky vybudovala koupelna se čtyřmi sprchami.⁹⁹

Značné problémy nastávaly za nepříznivého počasí v hodině tělesné výchovy. Ve třídách se cvičit nedalo a jiné vyhovující prostory k dispozici nebyly. Proto se hodiny nahrazovaly zpěvem, četbou, společenskými hrami a také se procvičovalo učivo, v němž měli žáci mezery. Za příznivého počasí žáci chodili na tělesné vycházky a sportovalo se na vhodných místech v přírodě. Od roku 1951 se nouzově používal kinosál v kulturním domě. Škola postrádala i dílnu pro chlapecké ruční práce. Děti seděly ve třídách a učily se přišívat knoflíky, látat, vyřezávat ze dřeva a kůry, modelovat z hlíny či plést koše. Ve výuce ženských ručních prací dívky využívaly místnost se sporákem a základním kuchyňským nádobím nebo starý šicí stroj.¹⁰⁰

Ke zlepšení informovanosti rodičů o prospěchu a chování jejich dětí přispělo počátkem roku 1951 zavedení žákovských knížek. V tomto roce se poprvé konaly komisionální závěrečné zkoušky patnáctiletých žáků, kteří vycházeli ze školy. (viz. příloha č. 6) Škola se stala důležitým kulturním střediskem. Po zřízení hřiště u školní budovy se rozvinula organizace Sokol – odbor odbíjená.¹⁰¹

Velmi dobře se rozvíjela zájmová činnost žáků. Výborných výsledků dosahoval tělovýchovný oddíl, především odbíjená, dále pak kroužek dramaticko - recitační, loutkový, pěvecký, mičurinský, technický a v neposlední řadě národopisný. Počátkem října 1951 zahájila svoji činnost pionýrská skupina, do níž se přihlásilo 52

⁹⁸ KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří*. Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 29.

⁹⁹ KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří*. Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 29.

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 30.

¹⁰¹ KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří*. Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 16 – 17;

Kronika střední školy, 1946 – 1960.

žáků a žákyň. O rok později se konalo branné cvičení celé školy a po jeho ukončení složilo prvních dvacet sedm pionýrů svůj slib.¹⁰²

V letech 1947/1948 se do všech učeben pořídily nové listové tabule, učební pomůcky a knihy do žákovské a učitelské knihovny. Provedly se menší úpravy záchodů a chodeb. Od ledna 1948 do června téhož roku byla do chodu uvedena stravovací stanice v podobě přesnídávek. Třikrát týdně se podávalo kakao, jednou týdně salám, sardinky a po několik dní i marmeláda.¹⁰³ (viz. příloha č. 7)

Kromě pravidelné výuky učitelé vypomáhali Místnímu národnímu výboru (dále jen MNV). Zastávali funkce jako například kulturní, zemědělský či zásobovací referent, dva členové sboru vyučovali v lidových kurzech ruštiny, jeden v kurze lidové výživy apod. Spolu s žáky se pravidelně účastnili brigád – zřízení hřiště odbíjené, doskočiště, postavení kůlny pro kola, zalesňovacích prací, úpravy parku na návsi.¹⁰⁴

V prvním pololetí roku 1951/1952 byl vypracován rámcový školní plán práce. „*Ke zlepšení školní práce většina učitelů celoročně plánovala pro vyučování tématické celky učiva.*“¹⁰⁵

V tomto období měla národní škola pět tříd, které každoročně navštěvovalo kolem sto padesáti žáků. Po celou dobu byl ředitelem Josef Koryčánek. Učitelé vedli žáky k uvědomělé kázni, k pracovitosti, k lásce k rodičům, k socialistickému vlastenectví, k boji za mír a k lásce k Sovětskému svazu.¹⁰⁶

2.5 Dvě školy ve Štítné v letech 1953 - 1973

Na základě nového školského zákona o jednotné škole došlo počátkem školního roku 1953/1954 ke sloučení obou místních škol v osmiletou střední školu ve Štítné. Ředitelem osmiletky se stal Karel Mihel, dosavadní ředitel střední školy.¹⁰⁷

¹⁰² Srov. *Kronika střední školy, 1946 – 1960.*; KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří.*

Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 16 – 17.

¹⁰³ *Školní kronika, 1915 – 1953, s. 174 - 175 a s. 199.*

¹⁰⁴ *Kronika střední školy, 1946 – 1960.*

¹⁰⁵ Tamtéž.

¹⁰⁶ *Školní kronika, 1915 – 1953, s. 174 - 175 a s. 199.*

¹⁰⁷ *Kronika střední školy, 1946 – 1960.*

Po šestadvacetiletém působení na zdejší národní škole odešel Josef Koryčánek do penze. „*Po prvních letech pokrokového učitelování sklouzl na oportunistické stanovisko. Školu předal se zastaralými pomůckami učebními, ač od r. 1945 vláda na školství věnovala značné částky. Tak se roku 1952 z rozpočtu na školství vracelo 95.000Kčs nevyužito.*“¹⁰⁸ Zanedbaná byla po mnoho let i velká zahrada. Ačkoliv administrativu vedl vzorně, škola postrádala pedagogické vedení. Přestávky trvaly dlouho a občas někteří učitelé docházeli do výuky pozdě. Nový ředitel vypracoval vnitřní řád jak pro učitele, tak pro žáky. Trvalo to asi dva měsíce než se kázeň přiblížila bývalé střední škole.¹⁰⁹

Školu navštěvovalo 359 žáků, kteří se učili v šesti třídách 1. stupně a pěti třídách 2. stupně. Distribuci všech školních pomůcek - sešity, výkresy, pravítka či učebnice, zajišťovala škola sama již několik let.¹¹⁰

Situace ve školství byla neurovnaná. Učební osnovy z roku 1953 často podléhaly kritice. Proto vznikly metodické statě, které osnovy doplňovaly. Ani učebnice nebyly po odborné stránce zcela vhodné, jelikož obsahovaly obtížné učivo. Mezi velké nedostatky školy patřilo i to, že učitelé svou pozornost věnovali jen učení a téměř vůbec nedbali na výchovu a zdvořilé chování žáků, a tak došlo k výraznému uvolnění kázně.¹¹¹

Počátkem 60. let 20. století došlo k přejmenování a rozšíření školy. Vznikla Základní devítiletá škola (dále jen ZDŠ), která v roce 1960/1961 zahájila svůj první školní rok. Žáci dostávali školní potřeby, pomůcky i učebnice zcela zdarma. V roce 1962 byla učitelům dána do užívání čtyřbytovka, která zlepšila jejich bytové podmínky. Z dřívějšího učitelského bytu ve zděné škole se stala mateřská škola. V lednu 1965 se nově otevřela budova národní a mateřské školy v Popově.¹¹²

Ředitelem zdejší školy se roku 1963 stal Vladislav Rozner. V té době se vyučovalo na několika místech, protože školní prostory obou budov nestačily pojmout množství dětí ze Štítné, Popova, Jestřabí a Kochavce. A tak se

¹⁰⁸ *Kronika střední školy, 1946 – 1960.*

¹⁰⁹ Tamtéž.

¹¹⁰ Tamtéž.

¹¹¹ Tamtéž.

¹¹² *Kronika Základní devítileté školy ve Štítné nad Vláří, 1960 – 1981.*

směňovalo.¹¹³ Na konci šedesátých let měla ZDŠ asi 400 žáků. Ve zděné budově bylo umístěno šest tříd 1. stupně a dvě třídy 2. stupně, ale jelikož měla jen pět učeben, musely se tři třídy 1. stupně střídát. Na 2. stupni, tedy v dřevěné budově, se učilo šest tříd. Dvě třídy 1. stupně se nacházely v Popově, kde se s místními třídami měnily ve výuce. Jedna třída se učila i v přísálí kulturního domu.¹¹⁴

V letech 1959/60 se jedna z učeben upravila na dílnu a o pár let později vznikla dílna ve staré budově MNV.¹¹⁵ Chlapci se učili lámat železo, sekát plech a pracovat se dřevem. Dne 26. prosince 1961 byl slavnostně otevřen místní kulturní dům a tělovýchova mohla probíhat i v zimním období. Pro učitele a děti zahájila provoz jídelna umístěná v místním pohostinství.¹¹⁶

Školní rozpočet byl plánován nadřizenými složkami, takže vybavování budovy nečinilo žádné potíže. Škola postupně dostávala množství nejmodernějších pomůcek (diafilmů, obrazů a obrazových souborů, magnetofony, dialexem, gramofony aj.).¹¹⁷

Školní pionýrská organizace měla stále více členů a neustále zdokonalovala svoji činnost. V letech 1958/59 pracovalo u pionýrů 60% žáků a nově zahájily působnost oddíly jisker.¹¹⁸ Vedoucími pionýrů byli učitelé, kdežto jiskry vedly pionýrky. V dubnu 1959, v rámci oslav 10. výročí svého vzniku, získali štítenci pionýři skupinovou vlajku. Na základě besedy pionýrů o SSSR se rozšířilo dopisování našich pionýrů se sovětskými.¹¹⁹

Po vyučování žáci pracovali v zájmových kroužcích pionýrské organizace. K již dříve zavedeným kroužkům se v průběhu tohoto období přiřadily kroužky - mladých mechanizátorů, turistický (organizoval nedělní výlety do okolí), střelecký, šachový, zdravotní (prostřednictvím zdravotních hlídek kontroloval čistotu tříd), fotografický (propagoval hospodářský, kulturní i sportovní život v obci i ve škole), ručních prací (učil děvčata základům šití) a v neposlední řadě včelařský (pečoval o školní včelstvo). Mezi žáky se čím dál více šířil zájem o hru na hudební nástroje (housle,

¹¹³ *Kronika Základní devítileté školy ve Štítné nad Vláří, 1960 – 1981.*

¹¹⁴ KUBÁNEK, P. *200let školy ve Štítné nad Vláří.* Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 18.

¹¹⁵ *Kronika střední školy, 1946 – 1960.*

¹¹⁶ KUBÁNEK, P. *200let školy ve Štítné nad Vláří.* Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 18.

¹¹⁷ *Kronika Základní devítileté školy ve Štítné nad Vláří, 1960 – 1981.*

¹¹⁸ KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří.* Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 19.

¹¹⁹ *Kronika Základní devítileté školy ve Štítné nad Vláří, 1960 – 1981.*

klavír, harmonika, klarinet, trubka či buben).¹²⁰ Výborných výsledků dosahovali sportovci v gymnastice a hlavně ve fotbale. „*Mužstvo žáků se stalo prvními přeborníky okresu už v roce 1960/1961 a tento úspěch mnohokrát zopakovalo.*“¹²¹ Štítenští mívali možnost vidět tělovýchovná vystoupení žáků v rámci tělovýchovných slavností a akademií.¹²²

Po celé období padesátých a šedesátých let 20. století se obě školní budovy musely neustále opravovat. Natírala se okna i dveře, opravovala se střecha, každoročně docházelo k čištění a malování vnitřních prostor. Probíhaly úpravy okolí, rozšířil se školní pozemek a na zahradě “vyrostl“ skleník. Ačkoliv se všichni snažili obě budovy udržovat, chátraly pod „tíhou“ času.¹²³

V každé vesnici se učitelé stali nositeli kultury a jinak tomu nebylo ani ve Štítné. Řada z nich vykonávala různé funkce, například vedoucího místní knihovny či obecního kronikáře, jiní pracovali v odborech a také vedli pionýrské oddíly. Nacvičili mnoho divadelních her, se kterými jezdili do okolních míst. V rámci dalšího vzdělávání se účastnili RSS (roku stranického školení), což byl kroužek historického a dialektického materialismu. Navštěvovali kroužek přátel ruského jazyka. Věkově se učitelský sbor řadil k nejmladším v okrese. Všichni museli překonávat množství překážek, mezi které v první řadě patřilo ubytování. Tehdejší čtyřbytovka nestačila, a tak pro nedostatek bytů odcházeli na jiná působiště, což negativně ovlivňovalo školní výsledky.¹²⁴

Mezi nejčastější kulturní akce, které se na zdejší škole pořádaly, patřily besídky ke Dni armády, Dni znárodnění či tradiční den tělovýchovy k Mezinárodnímu dni dětí. Nadále se rozvíjela činnost žákovských divadel. Během tohoto období sehráli žáci osm premiér dětských her. Tradicí se staly každoroční vánoční besídky s programem pro veřejnost a karnevaly konané před závěrem školního roku.¹²⁵

¹²⁰ *Kronika střední školy, 1946 – 1960.*

¹²¹ KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří.* Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 20.

¹²² Tamtéž.

¹²³ Srov. *Kronika střední školy, 1946 – 1960.; Kronika Základní devítileté školy ve Štítné nad Vláří, 1960 – 1981.*

¹²⁴ Tamtéž.

¹²⁵ Tamtéž.

Počátkem srpna 1967 se uskutečnilo ve Zlíně, tehdejším Gottwaldově, jednání o výstavbě nové třípavilónové školy. Stavba ovšem byla zahájena až v lednu 1970.¹²⁶ (viz. příloha č. 8)

2.6 Třípavilónová škola ve Štítné nad Vláří - Popově

Dne 26. srpna 1973 byl za účasti široké veřejnosti škole předán nový areál, skládající se ze tří pavilónů (A, B, C, později přibyl i pavilón D) školní zahrady a školních hřišť. Tuto slavnost si nenechala ujít ani delegace vedená tehdeším předsedou Krajského národního výboru a vedoucím tajemníkem Okresního výboru KSČ (dále jen OV KSČ).¹²⁷ Následující týden pak probíhalo stěhování pomůcek, knih a ostatních věcí ze staré školy.

Výuka začala 3. září 1973. Žáci se sešli před budovou nové ZDŠ. Odtud je učitelé odvedli do šaten a následně do tříd, kde si vyslechli projev Vladislava Roznera, ředitele školy.¹²⁸ V tomto roce měla ZDŠ čtrnáct tříd s 384 žáky. Kromě místních dětí zde od 4. postupného ročníku docházeli i žáci z Jestřabí a od 5. postupného ročníku z Popova. V dalších letech se zrušily malotřídní školy v Jestřabí, Popově i na Kochavci, a tak děti ze všech tří obcí začaly dojíždět do Štítné.¹²⁹

Stravování dětí a učitelů zajišťovala prostorná, světlá a moderní jídelna s kuchyní umístěná přímo ve škole. Počet tříd se v průběhu let měnil. „*V úplné ZDŠ bylo ustaveno 18 tříd, v nichž byl největší počet žáků 451 ve školním roce 1975/76.*“¹³⁰

V následujícím roce probíhalo jednání rady MNV. Na programu byl plán školy a současně změna výchovně vzdělávací soustavy, která se od tohoto roku postupně po ročnících zaváděla. Na základě nového školského zákona se změnil název školy na „Základní škola ve Štítné nad Vláří“ (dále jen ZŠ). Zahrnovala pouze osm ročníků rozdělených do dvou stupňů. První stupeň tvořil první až čtvrtý ročník, druhý pátý až osmý. Každý ročník měl dvě paralelní oddělení. Počet tříd se tak zmenšil na šestnáct.

¹²⁶ *Kronika Základní devítileté školy ve Štítné nad Vláří, 1960 – 1981.*

¹²⁷ KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří.* Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 21.

¹²⁸ *Kronika Základní devítileté školy ve Štítné nad Vláří, 1960 – 1981.*

¹²⁹ KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří.* Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 21.

¹³⁰ Tamtéž.

V dalším roce se počet ročníků ustálil na devíti, a zvýšil se i počet tříd na původních osmnáct.¹³¹

Vedle kmenových učeben byly postupně vybudovány odborné pracovny zeměpisu, fyziky a chemie, literární výchovy, hudební výchovy a výtvarné výchovy, cvičná kuchyň a pracovna pro specifickou přípravu dívek, místnosti kovo a dřevo dílny. Ve školních budovách se nacházely i dvě tělocvičny s protiskluzovým nátěrem a barevným označením hřišť pro odbíjenou a košíkovou. Mimo vyučování je využívali i občané obce a organizace Národní fronty (dále jen NF). Od roku 1981 se součástí školy stala místní lidová knihovna. V roce 1983 se dokončila stavba skleníku a rozvod vody na školním pozemku, rozsáhlý sportovní areál pro lehkou atletiku, odborná pracovna přírodopisu a školní knihovna. Roku následujícího proběhla celková modernizace školní jídelny a nově vznikla odborářská místnost. V roce 1986 se vybuďovala fotokomora, klubovna a odborná pracovna výpočetní techniky vybavená třemi mikropočítači a potřebným zařízením. Při příležitosti voleb do zastupitelských orgánů se v prostorách hlavního vchodu vystavila vstupní hala. V roce 1989 se do provozu uvedla pracovna pro pěstitelské práce na školním pozemku. Ve snaze prohloubit estetické cítění žáků byla v prvním poschodí zřízena stálá galerie výtvarného umění, kde se vystavovala díla umělců z valašskoklobucka.

Škola měla celkem dvacet dobře vybavených kabinetů a učebních sbírek. Bylo zde 11 magnetofonů, 14 diaprojektorů, 7 zpětných projektorů a více než 20 kalkulačů. Podle závěrů školní inspekce patřila k nejlépe vybaveným venkovským školám v okrese.¹³²

Ředitelem školy se ve školním roce 1978/1979 stal Josef Šabršula. Obětavě a důsledně zabezpečoval soustavnou údržbu objektů, neustále se staral o vylepšení prostředí školy a jeho okolí. Za rozvoj pracovní iniciativy mu bylo ke dni učitelů v roce 1986 uděleno "Veřejné uznání".¹³³

Na počátku roku 1978 se pedagogičtí pracovníci zapojili do veřejně prospěšných prací, a to jak v obci, tak ve škole. Přihlíželo se k tomu, aby se rovnoměrně podíleli

¹³¹ *Kronika Základní devítileté školy ve Štítné nad Vláří, 1960 – 1981.*

¹³² *Srov. Kronika Základní devítileté školy ve Štítné nad Vláří, 1960 – 1981.; KUBÁNEK, P. 200 let školy ve Štítné nad Vláří. Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 21.*

¹³³ *Kronika Základní devítileté školy ve Štítné nad Vláří, 1960 – 1981.*

na práci s dětmi, práci na veřejnosti a přímo ve škole. Učitelé zajišťovali co největší účast žáků ve sběru odpadních surovin, šípků a léčivých bylin. Žáci i pedagogové se pravidelně účastnili pracovních brigád. Podíleli se na úpravě veřejného prostranství, okolí školy, hřiště TJ Sokol, na budování volejbalového hřiště, zlepšování sportovišť, ošetřování mladých stromků, pomáhali na polích JZD.¹³⁴

Mimoškolní a mimotřídní činnost žáků organizovali třídní učitelé. Snažili se o zapojení většiny žáků do vybraných soutěží a pravidelnou činnost v zájmových oddílech a kroužcích. Mezi uskutečňované soutěže patřily : recitace, zpěv ruských písní, Puškinův památník, “Co víš o Sovětském svazu?“, “Co víš o zemi?“, Mladý zahrádkář, Děti – mír a umění, různé výtvarné, branné a sportovní soutěže. Výborných výsledků žáci dosahovali v branné a tělesné výchově (malé kopané, stolním tenise, běhu na lyžích, odbíjené, gymnastice aj.).¹³⁵

Ve své práci také pokračovaly kroužky založené v minulých letech. Na úseku estetickém pracoval pěvecko–recitační kroužek, který zpestřoval oslavy významných výročí jak ve škole, tak v obci. Kroužek názorné agitace se staral o výzdobu, rozhlasový kroužek reagoval na nejrůznější události. Tiskový kolektiv zaměřil svou činnost na podchycování dění ve společenských organizacích školy a obce. V roce 1987 byl založen dětský národopisný soubor Javorníček, jehož náplní se staly písně, tance a obyčeje jižního Valaška. Soubor si vzalo pod patronát místní JZD.¹³⁶

Ani pionýrská organizace nezůstávala v rozvoji své činnosti pozadu. V únoru 1975 se přejmenovala na skupinu kpt. Stanislava Janečky. Její práce se soustřeďovala hlavně na organizování volného času dětí. V roce 1978 měla skupina 286 členů a počet neustále rostl. Její práci řídila skupinová rada. Spolupracovala se školní družinou a Sdružením rodičů a přátel školy (dále jen SRPŠ). V průběhu let zde pracovalo mnoho všeobecných a zájmových oddílů. Šlo o oddíly – šachový, zdravotnický, branný, praktická dívka, radiotechnický, myslivecký, rybářský, Klub mezinárodního přátelství, divadelní, požárnický, střelecký aj. Mezi nejoblíbenější, každoročně pořádané, akce patřily závody v lyžování, předvánoční zábavné odpoledne, soutěž ve skoku vysokém – “Vánoční laťka“, turnaj ve hře “Člověče,

¹³⁴ Srov. *Kronika Základní devítileté školy ve Štítné nad Vláří, 1960 – 1981.*; *Školní kronika, 1981 – 2000.*

¹³⁵ Tamtéž.

¹³⁶ Tamtéž.

nezlob se“, branný závod, pionýrská liga, pionýrský slib a další. Vyvrcholením každoroční práce se stala od roku 1980 letní táborová činnost. V důsledku politických událostí z listopadu 1989 pionýrská skupina ukončila svoji působnost.¹³⁷

Netradičním způsobem se poprvé v letech 1982/83 uskutečnil zápis žáků do 1. třídy. Jednalo se o zápis kolektivní, který proběhl ve dvou dnech. První den přišly děti ze Štítné, druhý z Popova a Jestřabí. V jedné třídě se shromáždili budoucí žáci s učitelkami z mateřské školy, ve druhé pak zůstali rodiče, kteří vyplňovali potřebné tiskopisy a dostávali poslední informace o přijetí dítěte. Děti se zatím seznamovaly s prostředím třídy, kreslily, zpívaly a vypracovávaly testy. Nakonec se společně naučily básničku, kterou přednesly rodičům. Tento způsob zápisu se osvědčil, žáci se zbavili ostychu a trémy, a tak se v něm pokračovalo i v následujících letech.¹³⁸

V roce 1984 škola ve spolupráci s Místním výborem revolučního odborového hnutí (dále jen MV ROH) pozvala do školy významné osobnosti kulturního a sportovního života. V křesle pro hosta zasedli spisovatelé Jiří Křenek a Marie Kubátová a sportovní reprezentanti ČSSR Olga Charvátová a Bohumír Zháňal.¹³⁹

Vedle tradičních besed nad knihami v místní lidové knihovně či besedy s příslušníky lidové milice, se ve školním roce 1984/1985 uskutečnil cyklus tří přednášek s ateistickou tematikou a debata o osvobození našeho státu. V roce 1986 proběhlo posezení s básníkem Jiřím Žáčkem.¹⁴⁰

V říjnu 1985 navštívila tehdejší okres Gottwaldov delegace učitelů z Prahy 9. Projevila zájem prohlédnout si nějakou vesnickou školu. Vybrána byla naše škola, která se jim velmi líbila. Překvapilo je množství didaktické techniky, vybavení odborných učeben a vzorná čistota všech prostorů školy.¹⁴¹

Školství se dočkalo po roce 1989 velkých změn. Do výuky se zavedlo vyučování cizích jazyků, náboženství a mimo jiné došlo ke zrušení pionýrské organizace.¹⁴²

¹³⁷ Srov. *Kronika Základní devítileté školy ve Štítné nad Vláří, 1960 – 1981.*; KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří.* Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 43.

¹³⁸ *Školní kronika, 1981 – 2000.*

¹³⁹ KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří.* Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 23.

¹⁴⁰ *Školní kronika, 1981 – 2000.*

¹⁴¹ *Školní kronika, 1981 - 2000.*

¹⁴² Tamtéž.

2.7 Devadesátá léta 20. století – současnost

Od počátku školního roku 1990/1991 vykonávala funkci ředitelky Marie Matulová. Hlavním náplní školy byl rozvoj tělesné, rozumové, estetické, pracovní, ekologické, morální a mravní výchovy, dále pak kvalitní výuka cizích jazyků, zvýšení autority učitele a v neposlední řadě posílení kázně žáků. Ve všech složkách výchovy se zdůrazňoval osobní příklad dospělého. Od 1. ledna 1994 se škola stala právním subjektem, příspěvkovou organizací, kterou zřídil Obecní úřad ve Štítné nad Vláří.¹⁴³ Dne 4. září 1994 se škola přejmenovala na Základní školou Gabry a Málinky ve Štítné nad Vláří.¹⁴⁴

Děti se každoročně angažují v různých zájmových, sportovních a kulturních soutěžích a olympiádách. Významných úspěchů žáci dosahují v olympiádách biologických, chemických, matematických, v olympiádě z českého jazyka a dalších. Účastní se různých soutěží, jak ve školním, tak okrskovém a okresním kole. Soutěží v různých sportovních odvětvích, například turnaji v kopané, košíkové, atletickém čtyřboji, odbíjené, vybíjené či florbalu. K pravidelným akcím patří recitace, “Mladý zahrádkář“, “Mladý historik“ či soutěž technické tvořivosti mládeže.¹⁴⁵

V průběhu 90. let 20. století zde působilo mnoho kroužků, a sice dva kroužky odbíjené, národopisný soubor Javorníček, logopedický, dyslektický, technický, střelecký, přírodovědný kroužek, dívčí klub, vybíjená a dopravní výchova, hra na kytaru, košíková a kopaná.¹⁴⁶ Od roku 2000 se k nim přiřadily kroužky rybářský, divadelní, matematicko–fyzikální, aerobic, sportovní hry, vlastivědná společnost,

¹⁴³ *Školní kronika*, 1981 - 2000.

¹⁴⁴ Spisovatelka Amálie Kutinová svými knížkami – “Gabra a Málinka“ naši obec proslavila a Štítná nad Vláří je nyní známá téměř po celé republice. Otec dívek – pan nadučitel Tauber – učiteloval ve zdejší národní škole. Jelikož Štítnou navštěvovalo mnoho cizích lidí a ptali se, proč zde nenacházejí žádnou stopu po Gabře a Málince, či po jejich autorce, rozhodlo se vedení školy požádat o pojmenování školy po těchto děvčatech. Po doporučení obce, Školského úřadu Zlín a se souhlasem dcery Amálie Kutinové – spisovatelky Marie Kubátové – byla podána žádost na ministerstvo školství v Praze.

¹⁴⁵ Srov. *Školní kronika*, 1981 – 2000.; *Školní kronika*, 2000 – dosud.

¹⁴⁶ *Školní kronika*, 1981 – 2000.

míčové a pohybové hry, vaření a stolování, kroužek mladých zdravotníků a výtvarné hrátky.¹⁴⁷

V květnu 1991 škola poprvé uspořádala akademii ke Dni matek. Na programu se podílely děti z mateřských škol ze Štítné a Jestřabí, Javorníček, své umění předvedly děti z recitačního a sportovního kroužku, ze školní družiny a místní junáci. Pro velký úspěch se vystoupení v následujících letech opakovalo. Další každoročně pořádanou akcí je zábavný program k Mezinárodnímu dni dětí, v rámci něhož probíhá sportovní dopoledne. Žáci rovněž pravidelně navštěvují Městské divadlo ve Zlíně, Slovácké divadlo v Uherském Hradišti, shlédli mnoho filmů, účastní se výchovných koncertů a různých přednášek.¹⁴⁸

V roce 1991 poskytlo materiálové středisko škoře jeden videopřehrávač a dva diaprojektory. Téhož roku byla ze všech kabinetů, žákovské i učitelské knihovny vyřazena veškerá literatura zaměřená na budování komunismu. V roce následujícím škola obdržela barevný televizor a počítač s tiskárnou. Po zrušení mateřské školy v Popově získala školní družina její hry, hračky i metodické materiály. V dalších letech se kupovaly nejnutenější pomůcky, potřeby a učebnice. V roce 1999 se provedení školy a vedoucí školní jídelny zakoupily nové počítače a v ředitelně se připojil internet.¹⁴⁹

Počátkem 90. let 20. století se druhé oddělení školní družiny rozdělilo posunovací stěnou na dvě části a následně v jedné z nich vznikla improvizovaná učebna cizích jazyků. Změny se nevyhnuly ani kabinetu zeměpisu, v kterém vznikl koutek štítnenského kraje. Dále došlo k zastřešení části budovy sedlovou střechou, k výměně podlah a vybudování nové učebny hudební výchovy. V dalších letech proběhla plynofikace kotelny, vytvořila se nová třída výpočetní techniky a z části bývalé uhelny se zřídil sklad materiálu pro školní dílny. V letech 1996/1997 se začalo s výstavbou střechy ostatních částí budovy a sloučila se žákovská a učitelská knihovna. V roce 1997 si v bývalém školním bytě svou ordinaci zařídil praktický lékař a o rok později i zubní lékařka. V letech 1999/2000 došlo v respiriu školy k zabudování třech stolů pro stolní tenis využívaných hlavně o přestávkách.

¹⁴⁷ *Školní kronika*, 2000 – dosud.

¹⁴⁸ Srov. *Školní kronika*, 1981 – 2000.; *Školní kronika*, 2000 – dosud.

¹⁴⁹ *Školní kronika*, 1981 – 2000.

Zmodernizovala se kancelář školní jídelny, nově byla pro potřeby pedagogických pracovníků dokončena koupelna se sprchovým koutem.¹⁵⁰

Počátkem 21. století se z prostor školy vystěhovala místní knihovna. K hlavnímu vchodu byl přistaven přístřešek, na školním hřišti se zabudovaly lavičky, houpačky, prolézačky a domeček pro děti ze ŠD.¹⁵¹ V letech 2006/2007 se podařilo v pavilonu D přebudovat školní jídelnu a kuchyň, vyměnila se všechna okna a dveře a zrekonstruovalo se sociálního zařízení. Následujícího roku proběhla obnova největšího pavilonu A. Kromě výměny oken, nových rozvodů vody, topení a elektřiny, se položila podlaha a na schodišti se nainstalovala pojízdná plošina pro vozíčkáře.¹⁵²

Od roku 1993 se žáci sedmých ročníků účastní lyžařského kurzu. Po mnoho let se koná podzimní a jarní pobyt v přírodě spojený s požárním poplachem. Po celá léta jsou ve škole vystavovány výtvarné a jiné žákovské práce. Nadále se pokračuje ve sběru šípků, léčivých bylin a starého papíru. Každoročně se pořádají plavecký výcvik žáků prvního stupně, školní výlety a nejrůznější exkurze.¹⁵³

Všichni žáci a učitelé mají možnost navštěvovat školní knihovnu. (viz. příloha č. 9) Je vybavena videopřehrávačem, přehrávačem DVD a čítá okolo čtyř tisíc knih. Čtenáři si mohou zapůjčit beletrii i naučnou literaturu či vyhledávat informace v encyklopediích. Knihovna je využívána v hodinách literatury, dramatické a křesťanské výchovy a v dalších vyučovacích předmětech. Navštěvují ji také děti s vychovatelkami ze školní družiny a konají se zde recitační soutěže.¹⁵⁴

Postupně se mění počet dětí a tříd. Na rozdíl od školního roku 1975/1976, kdy do osmnácti tříd chodilo 451 žáků, měla v roce 2002 už jen 293 žáků učících se v patnácti třídách.¹⁵⁵

¹⁵⁰ *Školní kronika*, 1981 – 2000.

¹⁵¹ *Školní kronika*, 2000 – dosud.

¹⁵² Dostupné na <http://www.zs-stitna.cz/skola/soucasnost-skoly/>, cit. dne 2010-03-16.

¹⁵³ Srov. *Školní kronika*, 1981 – 2000.; *Školní kronika*, 2000 – dosud.

¹⁵⁴ Dostupné na <http://www.zs-stitna.cz/skola/knihovna/>, cit. dne 2010-03-16.

¹⁵⁵ Dostupné na <http://www.zs-stitna.cz/skola/soucasnost-skoly/>, cit. dne 2010-03-16.

2.8 Spolupráce školy s veřejností a partnerskými organizacemi

Na počátku svého vzniku škola spolupracovala především s místní farností. Počátkem 20. století se pak rozvinula významná spolupráce s obcí (MNV) a ONV.¹⁵⁶

V březnu 1950 bylo založeno Sdružení rodičů a přátel školy (dále jen SRPŠ), se kterým škola udržovala přátelské a výpomocné vztahy až do roku 1991. Jeho činnost se orientovala na hlavní úkoly školy. Prostřednictvím přednášek šířilo pedagogicko psychologickou osvětu mezi rodiči a pořádalo besedy pro žáky. V zájmových organizacích se podílelo na zajištění vedoucích kroužků pionýrské skupiny z řad rodičů, na lyžařském výcviku žáků 7. ročníků, na organizaci Mezinárodního dne dětí, různých exkurzí a výletů, výcviku neplavců a letního pionýrského tábora. Organizovalo rodičovský ples, dětský karneval, Mikulášskou besídku a přispívalo na cestování žáků.¹⁵⁷

Ihned po založení JZD Javorník v obci roku 1957 se navázala dobrá spolupráce mezi jeho vedením a školou. Na základě této smlouvy pomáhala škola družstvu v některých, ne fyzicky náročných, pracích – protrhávání porostů, ničení plevele, ošetřování zeleniny. O prázdninách pak bývaly v budově školy zřizovány pro děti družstevníků žňové útulky. Družstvo naopak pomáhalo na školní zahradě - orání, umělá hnojiva, sadba, ale také finančně a materiálně podporovalo školu.¹⁵⁸

Od roku 1959 se rozvinuly dobré družební vztahy s MEZ Brumov, který dodával škole kovový materiál pro školní dílnu.¹⁵⁹

Škola i nadále úzce spolupracovala s OV KSČ, MNV a Místním výborem Národní fronty (dále jen MV NF), kde ředitel školy dělal předsedu. Úzká spolupráce započala se složkami obce jako TJ Sokol, ČSPO, svazem včelařů a zahrádkářů. V průběhu let si škola vytvořila partnerské vztahy s Vlárskými strojírnami ve Slavičíně, s v.d. Valaška ve Valašských Kloboukách, Výzkumným ústavem ve Slavičíně a jednotkami Lidových milicí ze Slavičina a Brumova. V polovině

¹⁵⁶ KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítné nad Vláří*. Uherské Hradiště : Uher, 1987, s. 8.

¹⁵⁷ *Kronika střední školy, 1946 – 1960*.

¹⁵⁸ Tamtéž.

¹⁵⁹ KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří*. Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 19.

sedmdesátých let 20. století se rozvinula družba školy se ZDŠ, později ZŠ v Solčanech v okrese Topolčany a se středními školami v okrsku.¹⁶⁰

V současnosti škola již mnoho let spolupracuje se Základní uměleckou školou (dále jen ZUŠ) z vedlejšího města. Pracovníci ZUŠ tady vyučují hudební (klavír a housle) i výtvarný obor.¹⁶¹

Od roku 1991 se rozvinula spolupráce s Klubem přátel dětí a školy (dále jen KPDŠ). Jedná se o dobrovolné sdružení rodičů, zákonných zástupců dětí a všech, kteří se zajímají o výchovu dětí a mládeže, o práci školy a dalších výchovných zařízení. Klub vznikl po ukončení činnosti bývalého SRPŠ. Mezi akce, které KPDŠ tradičně pořádá, patří Mikulášská diskotéka, ples KPDŠ, pomoc při organizaci oslavy Svátku matek a Dne dětí, úhrada cestovného dětí na různé soutěže a příspěvky na vybavení ŠD.¹⁶²

2.9 Školní družina a klub

Součástí třípavilónové školy je i školní družina (dále jen ŠD). (viz. příloha č. 10) Svoji činnost zahájila 1. září 1973. Zpočátku měla dvě oddělení. Její práce se zaměřovala na plnění několika úkolů - přípravu dětí na vyučování, rekreaci duševních sil, zájmy žáků, rozvoj pracovních dovedností a návyků, utužování zdraví, pěstování vytrvalosti a odpovědnosti za plnění osobních a kolektivních cílů a upevňování samoobsluhy.¹⁶³

Od roku 1985 ŠD pracovala podle metodického plánu zvaného “Výchovně vzdělávací činnost ve školní družině“. Důraz byl kladen na pravidelný pobyt v přírodě, upevňování hygienických návyků, potlačení nevhodného chování, ohleduplnost k druhým a přípravu na vyučování. Zájmová činnost žáků se tady rozvíjela v několika oblastech, a sice pracovní technické, sportovně branné a esteticko výchovné, sebevzdělávací.¹⁶⁴

¹⁶⁰ Srov. *Kronika Základní devítileté školy ve Štítné nad Vláří, 1960 – 1980.*; KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří*. Gottwaldov : MTZ 31, 1987, s. 22.

¹⁶¹ *Školní kronika, 2000 – dosud*.

¹⁶² Dostupné na <http://www.zs-stitna.cz/skola/klub-pratel-deti-a-skoly/>, cit. dne 2010-03-16.

¹⁶³ *Kronika Základní devítileté školy ve Štítné nad Vláří, 1960 – 1980*.

¹⁶⁴ *Školní kronika, 1981 – 2000*.

V průběhu let 1988 - 1990 se družina rozšířila o další dvě oddělení. Děti v nich byly rozděleny podle tříd. Zajímavými akcemi se staly besedy s příslušníky VB a celní správy, maňáskové divadlo, soutěž "Miss" školní družiny, odpoledne her a soutěží, "Zlatá kopačka", "Zlatý slavík", malování na chodníku aj.¹⁶⁵

V současnosti má družina tři oddělení. Činnost tu začíná společným obědem a poté následuje tzv. odpočinková činnost. K zájmovým činnostem patří rukodělná, přírodovědná, esteticko výchovná, společenskovední činnost, počítačová gramotnost, tělovýchova a sport. „*Jediným zdrojem financí pro nákup her a hraček je již několik let sběr šípků a starého papíru, který vychovatelky pořádají ve svém volném čase.*“¹⁶⁶

Školní klub byl zřízen v roce 1987. Jeho cílem bylo vyplnit mezery v oblasti zájmové a mimoškolní činnosti pro žáky 2. stupně. V rámci něj pracovalo několik kroužků – šachový, fotografický, přírodní a výpočetní techniky. Mezi úspěšné akce, které klub pořádal, patřily turistické výšlapy, kuličkády nebo úklid kolem Járku.¹⁶⁷

O tři roky později k těmto kroužkům přibyly ruční práce, dívčí klub a citrusářství. Kromě toho se klub věnoval cyklistice, sportu, dopravní výchově a hudbě. V dubnu 1993 však klub svoji činnost ukončil.¹⁶⁸

Shrnutí

Od svého vzniku prošla škola a vzdělávání velkým vývojem. Postupně se modernizovalo prostředí školy, přicházely novější učební pomůcky, díky nimž se zkvalitňovala i samotná výuka. K základnímu triviu se přidávaly další odborné předměty, jejichž obsah se neustále rozšiřuje. Významný posun nastal i v odbornosti pedagogických pracovníků.

Dnes se může Štítná nad Vláří a Popov svou školou jenom chlubit. Základní škola Gabry a Málinky patří díky obětavé práci zaměstnanců a v neposlední řadě i stále přízni Obecního úřadu ve Štítné nad Vláří – Popově k nejkrásnějším a nejlépe vybaveným školám v širokém okolí.

¹⁶⁵ Školní kronika, 1981 – 2000.

¹⁶⁶ Dostupné na http://www.zs-stitna.cz./skolní_druzina/, cit. dne 2010-03-16.

¹⁶⁷ Školní kronika, 1980 – 2000.

¹⁶⁸ Tamtéž.

Závěr

Tématem mé bakalářské práce byly Dějiny školství ve Štítné nad Vláří – Popově. Pro její zpracování jsem si vybrala malou vesničku nacházející se na jihovýchodní Moravě, na Valašsku, kde žiji, znám zdejší okolí, místní obyvatele i školu, a to byl také jeden z důvodů výběru tohoto tématu.

Mým cílem bylo podat informace o historii vývoji základního školství ve Štítné nad Vláří – Popově.

V první kapitole jsem se nejdříve věnovala obci. Uvedla jsem její polohu, popsala historii a současnou situaci ve Štítné. Druhá kapitola byla zaměřena na samotné dějiny školy. Popsala jsem počátky školství v obci, podobu školy a výuky v období válek a změny provázející vývoj školství od 70. let 20. století po současnost. Zaměřila jsem se na technické podmínky jednotlivých škol, na práci žáků a učitelů, na to jak a s kým škola spolupracovala a spolupracuje. Také jsem se snažila vylíčit, kolik úsilí muselo být vynaloženo, aby se zdejší škola stala jednou z nejlépe vybavených a nejmodernějších na Valašsku.

Jedná se tedy o práci popisného charakteru. Všechny informace jsem čerpala ze školních a obecních kronik a několika publikací. Při svém bádání ve Státním okresním archivu ve Zlíně jsem narazila na nejstarší školní kroniku. Čerpat z ní bylo velmi obtížné, jelikož byla psána heslovitě a některá slova nebylo možno identifikovat. V dalších kronikách se mi informace hledaly lépe. Nejlépe se mi pracovalo s publikací *„Zlomky z historie obce Štítná nad Vláří“*, kde autor Petr Kubánek zachytil všechny významné události a útrapy zdejší obce.

Přínos mé bakalářské práce vidím v tom, že se ve Štítné doposud nenašel nikdo, kdo by toto zajímavé téma zpracoval a informace o dějinách školství systematicky uspořádal, ať už v podobě vysokoškolské práce či jinak.

Jelikož je toto téma velmi obsáhlé, nemohla jsem do své práce všechny významné události zahrnout. Protože se zde nachází i mateřská škola a svého času měla v obci své místo střední zemědělská škola, je možné v tématu školství pokračovat a rozšířit její.

SEZNAM ZDROJŮ

Literatura

KORYČÁNEK, J. *Nejstarší dějiny – okolí naší obce Štítná*. 18 s.

KUBÁNEK, P. *200 let školy ve Štítné nad Vláří*. Gottwaldov : MTZ 31, 1987, 50 s.

KUBÁNEK, P. *Zlomky z historie obce Štítná nad Vláří*. Uherské Hradiště : Uher, 1994, 43 s.

KUBÁNKOVÁ, M., ŠŤASTNÁ, A., PERUTKOVÁ, V. *Zpravodaj*. Štítná nad Vláří: MNV, 1986, 29 s.

NERUDA, V. *Zlínsko. Vlastivěda moravská*. Brno : Spektrum, 1995, 784 s., ISBN 80-85048-57-4.

PEŘINKA, F.V. *Vlastivěda moravská, okres Valašskoklobucký*. Brno, 1905, 277 s.

Kroniky

Kronika střední školy ve Štítné nad Vláří, 1946 – 1960, uložena v ZŠ Gabry a Málinky ve Štítné nad Vláří.

Kronika Základní devítileté školy ve Štítné nad Vláří, 1960 – 1981, uložena v ZŠ Gabry a Málinky ve Štítné nad Vláří.

MIHEL, K. *Kronika obce Štítná nad Vláří*. Štítná nad Vláří, 1957.

Státní okresní archiv ve Zlíně, NŠK Štítná n. VI., i. č. 356, *Kronika školy obecné ve Štítné*, 1895.

Státní okresní archiv ve Zlíně, NŠK Štítná n. VI., i. č. 357, *Školní kronika*, 1915.

Školní kronika, 1981 – 2000, uložena v ZŠ Gabry a Málinky ve Štítné nad Vláří.

Školní kronika, 2000 – dosud, uložena v ZŠ Gabry a Málinky ve Štítné nad Vláří.

Internetové zdroje

Družina. Štítná nad Vláří : Základní škola Gabry a Málinky, [cit. 16. 3. 2010].

Přístup z http://www.zs-stitna.cz./skolní_druzina/.

Klub přátel dětí a školy. Štítná nad Vláří : Základní škola Gabry a Málinky, [cit. 16.

3. 2010]. Přístup z <http://www.zs-stitna.cz./skola/klub-pratel-deti-a-skoly/>.

Školní knihovna. Štítná nad Vláří : Základní škola Gabry a Málinky, [cit. 16. 3.

2010]. Přístupné z <http://www.zs-stitna.cz/skola/knihovna/>.

Současnost školy. Štítná nad Vláří : Základní škola Gabry a Málinky, [cit. 16. 3.

2010]. Přístup z <http://www.zs-stitna.cz./skola/soucasnost-skoly/>.

Turistika & historie. Štítná nad Vláří : Obecní úřad, [cit. 16. 3. 2010]. Přístup z

<http://www.stitna-popov.cz/stranky/histore/>.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1	Štítná nad Vláří – Popov + mapka
Příloha č. 2	Budova první školy ve Štítné
Příloha č. 3	Učebny školy v období let 1918 – 1939
Příloha č. 4	Živelná pohroma v roce 1939
Příloha č. 5	Budova zděné obecné školy v roce 1946 Měšťanská škola
Příloha č. 6	Záběry z prvních závěrečných zkoušek
Příloha č. 7	Z počátků prvního stravování
Příloha č. 8	Stavba nového školního areálu Nový školní areál
Příloha č. 9	Školní knihovna
Příloha č. 10	Školní družina

Příloha č. 1

Štítná nad Vláří – Popov + mapka

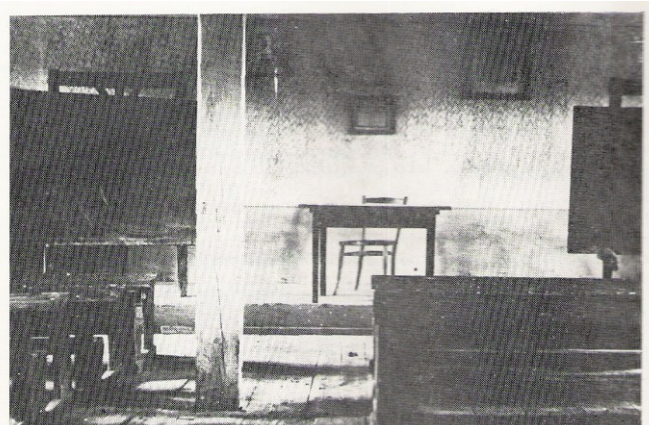
Příloha č. 2

Budova první školy ve Štítné

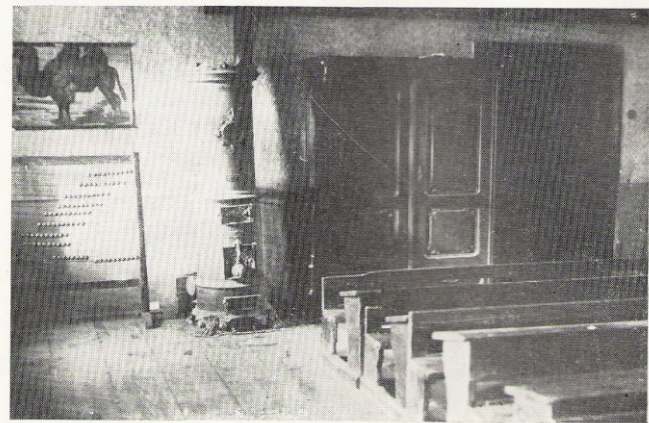

Příloha č. 3

Učebny školy v období let 1918 - 1939

Učebny školy v období let 1918–1939

Příloha č. 4

Živelná pohroma v roce 1939

Příloha č. 5

Budova zděné obecné školy v roce 1946

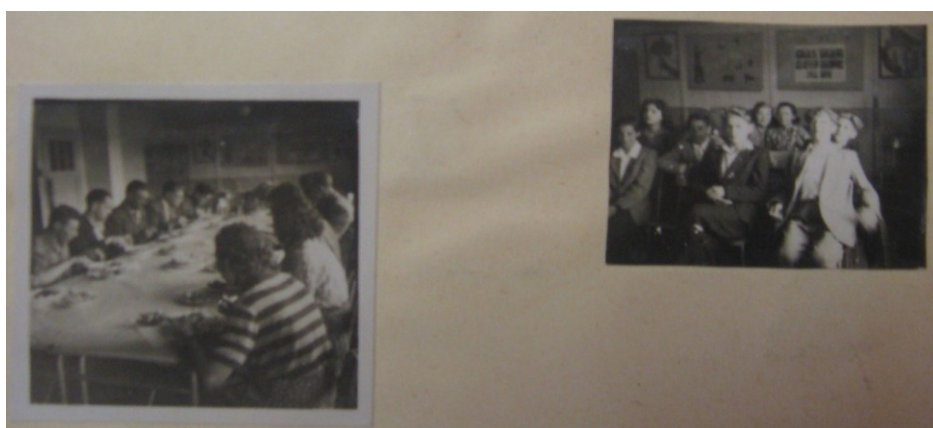

Měšťanská škola

Příloha č. 6

Záběry z prvních závěrečných zkoušek

Příloha č. 7

Z počátků prvního stravování

Příloha č. 8

Stavba nového školního areálu

Stará budova rychle dožívá VE ŠTÍTNÉ SE DOČKAJÍ Třipavilónová škola již v roce 1973

Jedním z nejdůležitějších úkolů, před které je postavena socialistická společnost, je výchova mládeže generace. Avšak k tomu nestačí jen pedagogický vzdělání učitelů, ale v neposlední řadě také vhodné školní budovy vybavené moderními učebními pomůckami.

Až do roku 1973 budou takovou školou ve Štítné Popovské osadě. V tom roce bude totiž dokončena stavba moderní třípavilónové školy a jejího učitelů.

Když bylo o odchodu obvyklé oznámení, že jde o základní školu, byla bych si spíš myslela, že je to nějaká provizorní ubytovna. Víte, snižkový nápis a státní znak mě však vyvedly z omylu. Škola je přitom dřevěná, stará pětadvacet let. Jednou předvedl učitel (jedlička mezi učitelů) Vladislav Božner mě při své přednášce o výstavbě s pobouřením školitelů i plány do budoucna ochotně osvědčil.

„Jižně teď na čtyřech místech,“ řekl soudruh ředitel, „se stavbou nové školy se konečně začala. Mělo by být hotovo za dva roky, tak jsme svědčati pozveme potom na slavnostní otevření všechny učitelé, kteří tady učili. To bude přívětivě.“

Jako zastupkyň, soudružka Jarmila Šebáková, vysvětlila: „Víte, my jsme tady (taková přestupní stanice). Zastupují učitelé si u nás pobudou rok dva a jdou jinam, učitelský sbor se mění každým rokem.“ Trochu si povzdychla a dodala: „Jenom ja tady učím už čtyřadvacet roků.“

Slova soudružky učitelky o přestupní stanici potvrdila i moje bývalá spolužačka, která v této škole svůj první rok také odúčila.

Dovítám se dále o tom, jak je v zimě vlastně těžké učit v naprosto nevyhovujících třídách — u kámen horko jak v parní lázni, u okna aby seděli oblapci a dávala v kabátech; přezouvat se není kde, a buďte celý den v promáčených botách, když máte navíc za sebou dobré čtyři kilometry chůze třeba z Kochavce!

Soudruha ředitel je jsem ale vyrušila z vyprávění, ač se tedy nic dělat, musíme se rozloučit, i když bychom si mohli ještě dlouho povídat. Třeba o školní jídelně. Ta je v hospodě. Váček tam teda pivo proudí, karty pleskají o stůl, elona kouře brání většímu rozhledu a v polovině zasednutí k obědi v téže místnosti šáci místní davililky.

Problém úřevně podlaha na chodbě vyplněná ale hlavně rušivá orle. Stěny jsou „osdobeny“ svážitými mapami — není totiž dost tříd, natož ka-

potom přišla faktura z [ZD „Natiáčení školy — 70 Kčs.“

■ ■ ■

Als i ve Štítné nad Vláří se dočkají. A dostanou obkose školu, kterou jim budou leckde závidět: se třemi pavilóny, peštornou tělocvičnou a dílnami, vřivavenou moderními pomůckami. Stavitel, Pozemní stavby Gottwaldov, ji má dokončit v roce 1973. Dnesní devítiletka bude tedy již se dva roky patří nenávratně minulosti.

ALENA VLČKOVÁ

Nový školní areál

Příloha č. 9

Školní knihovna

Příloha č. 10

Školní družina

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Eva Vaňková
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	PhDr. Jitka Plischke, Ph.D.
Rok obhajoby:	2010

Název práce:	Dějiny školství ve Štítné nad Vláří
Název v angličtině:	History of Education in Štítná nad Vláří
Anotace práce:	Práce pojednává o vývoji školství v obci Štítná nad Vláří, a to od vzniku první školy až po současnost. Je zaměřena na podobu a vybavení všech škol, které se v obci nacházely, spolupráci s různými organizacemi, činnost učitelů a žáků. Část práce je věnována samotné obci, její historii a současnosti.
Klíčová slova:	Obec Štítná nad Vláří, škola, školní budova, vybavení školy, mimoškolní činnost, školní družina a klub, knihovna,
Anotace v angličtině:	Work deals with the development of education in the village Štítná nad Vláří, and after the first school to present. It focuses on the design and equipment of all schools, which are located in the village, cooperation with various organizations, teachers and pupils activities. Part of the work is dedicated to the village, its history and present.
Klíčová slova v angličtině:	Štítná nad Vláří, school, school building, school facilities, extracurricular activities, school club, library, cooperation
Přílohy vázané v práci:	fotografie novinový článek
Rozsah práce:	41 stran
Jazyk práce:	Čeština